

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **T. D.**, zastoupený Mgr. Davidem Purmenským, advokátem se sídlem 28. října 3117/61, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 5. 2025, č. j. 18 Ad 16/2024-44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 2. 4. 2024, č. j. X (dále jen „*prvostupňové rozhodnutí*“), podle § 56 odst. 1 písm. e) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „*zákon o důchodovém pojištění*“), snížila žalobci výši invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně. Invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně činil 13 429 Kč měsíčně. Rozhodnutím ze dne 24. 7. 2024, č. j. X, žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila prvostupňové rozhodnutí.

[2] Proti rozhodnutí o námitkách podal žalobce žalobu u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „*krajský soud*“), který ji rozsudkem ze dne 23. 5. 2025, č. j. 18 Ad 16/2024-44, zamítl jako nedůvodnou.

[3] Krajský soud zrekapituloval posudková hodnocení zdravotního stavu žalobce. Všechny posudky považovaly za rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu žalobce „*stav po úrazu ze dne 21. 1. 2019 – těžká dilacerace levé nohy s amputací jednoho prstu (palce), tržně hmožděné poranění dorsa l. nohy s defektem kůže, zlomenina II-IV mtt levé nohy, zlomenina falangy IV prstu. Uvedené bylo řešeno operativně OS Ki dráty, léčení v hyperbarické komoře, následně proběhla Tierschova plastika defektu na prstech a hřbetu l. nohy, ztrátové*“

poranění měkkých tkání, 30. 1. 2019 extrakce kovů, nekrektomie. Na pahýlu přetrvávající hyperkeratóza – podiatrická péče.“

[4] V původním posudku ze dne 13. 1. 2020 posudkoví lékaři žalobce hodnotili jako invalidního ve třetím stupni, přičemž rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu podřadili pod kapitolu XV., oddíl A, položku 7c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „*vyhláška o posuzování invalidity*“). Pokles pracovní schopnosti žalobce činil 60 % a byl navýšen o 10 % dle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity. Totožně byl nepříznivý zdravotní stav žalobce posouzen také při kontrolních lékařských prohlídkách v listopadu 2020 a v listopadu 2021.

[5] Následně lékař Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „*IPZS*“) v posudku ze dne 1. 2. 2024 (který byl podkladem prvostupňového rozhodnutí) stanovil pokles pracovní schopnosti žalobce o 50 %, a to dle kapitoly XV., oddílu B, položky 13c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. K totožnému závěru dospěl i lékař IPZS také v posudku ze dne 2. 7. 2024 vypracovaném pro účely námitkového řízení i posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „*PK MPSV*“) v posudku ze dne 5. 12. 2024 vypracovaném v řízení u krajského soudu (dále jen „*první posudek v řízení u KS*“). PK MPSV konstatovala, že hodnocení zdravotního stavu žalobce v posudku ze dne 13. 1. 2020 bylo posudkovým omylem. Jelikož žalobce se závěry prvního posudku v řízení u KS nesouhlasil, posoudila na základě žádosti krajského soudu PK MPSV zdravotní stav žalobce opětovně v posudku ze dne 20. 3. 2025 (dále jen „*druhý posudek v řízení u KS*“). Ztotožnila se se závěry předchozích posudků vyhotovených v tomto řízení, nicméně navýšila pokles pracovní schopnosti žalobce o 10 % (celkem tedy pokles pracovní schopnosti žalobce činil 60 %), a to s ohledem na pluralitu onemocnění [oproti původnímu posudku z 13. 1. 2020 neshledala, že by pokles pracovní schopnosti byl větší, než odpovídá stanovené horní hranici, z důvodu nepříznivého zdravotního stavu žalobce majícího tak podstatný vliv na jeho schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti (§ 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity), ale z důvodu plurality zdravotních postižení (§ 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity) – pozn. NSS].

[6] Závěry posudků považoval krajský soud za přezkoumatelné a přesvědčivé. Ze všech posudků, zejména z posudků vypracovaných v řízení u krajského soudu, o jejichž úplnosti, správnosti a přesvědčivosti krajský soud nepochyboval, vyplývá, že pokles pracovní schopnosti u žalobce činí 50 % (bez zohlednění 10% navýšení dle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity – pozn. NSS) v souladu s kapitolou XV., oddílem B, položkou 13c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. PK MPSV se vyrovnala také s tvrzením žalobce, že jeho přidružená onemocnění souvisejí s úrazem ze dne 21. 1. 2019, a reagovala rovněž na námitky žalobce stran stabilizace jeho zdravotního stavu.

[7] Závěr o dřívějším posudkovém omylu PK MPSV opřela primárně o dominantní zdravotní postižení žalobce, jímž je poranění levé dolní končetiny akrálně (okrajově). Akcentovala, že další poranění v lékařských zprávách nefiguruje. PK MPSV připomněla, že postižení zahrnutá do kapitoly XV., oddílu A, položky 7c (kam postižení žalobce zařadil původní posudek ze dne 13. 1. 2020) se vztahují na funkční poruchy po polytraumatu s mnohočetnými následky – zejména postižení hlavy, hrudníku a končetin. O takové

pokračování

postižení se u žalobce nejedná. Krajský soud zdůraznil, že rozhodující příčinu svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ve formě poranění levé nohy nesporně ani sám žalobce.

[8] O posudkový omyl se dle PK MPSV jednalo i co do závěru o splnění mimořádných podmínek pro navýšení poklesu pracovní schopnosti o 10 % dle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity. U žalobce totiž není a nebyla nutná zvláštní úprava pracovních podmínek, pořízení a využívání zvláštního vybavení pracoviště či zvláštní úprava strojů. Krajský soud nepřehlédl, že PK MPSV v druhém posudku v řízení u KS oproti prvnímu posudku v řízení u KS navýšila procentní výměru poklesu pracovní schopnosti o 10 % s ohledem na pluralitu onemocnění žalobce (dle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity – pozn. NSS). Uvedená změna je nicméně ve prospěch žalobce, je dostatečně odůvodněna a ani po tomto navýšení nedosahuje pokles pracovní schopnosti žalobce minimální hranice vyžadované pro přiznání invalidity třetího stupně.

[9] Návrhu žalobce na doplnění dokazování revizním znaleckým posudkem krajský soud nevyhověl pro jeho nadbytečnost.

[10] Proti rozsudku krajského soudu podává žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[11] Stěžovatel namítá, že žalovaná a krajský soud nesprávně posoudily, že byl stěžovatel ke dni 1. 2. 2024 invalidní ve druhém stupni invalidity. Nesouhlasí s tím, že druhý posudek v řízení u KS je úplný, srozumitelný a přesvědčivý. V tomto posudku PK MPSV dle stěžovatele překvapivě zmiňuje, že v původním posudku z roku 2020 došlo k posudkovému omylu a že došlo k naplnění mimořádných podmínek pro navýšení poklesu pracovní schopnosti o 10 % dle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.

[12] Dle stěžovatele není vyloučeno, aby bylo jeho postižení posuzováno dle kapitoly XV., oddílu A, položky 7c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Tato kapitola zahrnuje těžké poruchy po polytraumatu s mnohočetnými pórůrazovými následky (zejména kombinované postižení hlavy, hrudníku a končetin), a zahrnuje tudíž i postižení nohy. Výraz „zejména“ vyjadřuje, že nemusí jít nutně vždy o kombinaci postižení více částí těla. V dosud provedených posudcích přitom není přesvědčivě zdůvodněno, proč nemůže být stěžovatelovo postižení podřazeno pod tuto položku, resp. proč bylo takové zařazení posudkovým omylem. Stěžovatel připomíná, že do jím zmiňované kapitoly bylo jeho postižení zařazeno při posuzování jeho zdravotního stavu v prosinci 2019, listopadu 2020 a listopadu 2021. Považuje přitom za „zvláštní až neuvěřitelné“, aby se posudkoví lékaři během čtyř let třikrát mýlili v odborném hodnocení jeho zdravotního stavu. Za „zvláštní a stejně neuvěřitelné“ považuje také to, že posudkoví lékaři opakovaně shledali splněné podmínky pro mimořádné zvýšení poklesu pracovní schopnosti stěžovatele o 10 % dle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity; v nynějším řízení dle posudků vypracovaných ve správním řízení i prvního posudku v řízení u KS podmínky pro takové navýšení splněny nebyly, zatímco druhý posudek v řízení u KS opět pokles pracovní schopnosti stěžovatele o 10 % navýšil.

[13] Dále stěžovatel namítá, že druhý posudek v řízení u KS vysvětluje odlišné posouzení existencí posudkového omylu, zároveň však zjišťuje stabilizaci zdravotního stavu stěžovatele. Podle stěžovatele však existence posudkového omylu vylučuje stabilizaci původně zjištěného zdravotního stavu. Druhý posudek v řízení u KS navíc ke stabilizaci zdravotního stavu odkazuje na lékařskou zprávu MUDr. K., která informaci o zlepšení či stabilizaci zdravotního stavu výslovně neobsahuje. Současně není zřejmé, co z hlediska stabilizace zdravotního stavu zjistilo vyšetření před PK MPSV.

[14] S ohledem na výše uvedené měl krajský soud nařídit vypracování znaleckého posudku či srovnávacího posudku jinou posudkovou komisí.

[15] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s napadeným rozsudkem. Uvádí, že navýšení poklesu pracovní schopnosti stěžovatele o 10 % v druhém posudku v řízení u KS vyznělo ve prospěch stěžovatele. Pokud krajský soud neměl na základě vypracovaných posudků pochybnosti o skutkovém stavu, bylo nadbytečné doplňovat dokazování.

[16] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Nejvyšší správní soud přitom vyhodnotil kasační stížnost jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Přijatelnost je obecně dána v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále přijatelnost zakládá rovněž zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (blíže viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006–39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021–28, č. 4219/2021 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Ani jednu z těchto situací Nejvyšší správní soud v nyní projednávané věci neshledal. Pro úplnost lze dodat, že uvedená judikaturně ustálená kritéria přijatelnosti kasační stížnosti, vycházející z citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006–39, jsou použitelná i po novele § 104a odst. 1 s. ř. s., která s účinností od 1. 4. 2021 rozšířila okruh případů, při jejichž přezkumu zdejší soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (viz výše rovněž odkazované usnesení č. j. 9 As 83/2021–28).

[17] Stěžovatel namítá, že krajský soud neprovedl důkaz revizním posudkem jiné posudkové komise nebo znaleckým posudkem. Tím tvrdí, že řízení před krajským soudem trpí vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pokud by byla tato námitka důvodná, mohlo by se jednat o tak závažnou vadu, že by představovala důvod přijatelnosti kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud se však s touto námitkou neztotožňuje.

[18] Krajský soud se s důkazním návrhem v odůvodnění napadeného rozsudku vypořádal a vysvětlil, proč navrhovaný důkaz neprovedl (viz odstavce 50 a 51 napadeného rozsudku). Dospěl totiž k závěru, že posudky vypracované v řízení u krajského soudu jsou úplné, správné a přesvědčivé, a provedení důkazu revizním znaleckým posudkem by nemohlo přinést nová zjištění. Proto takový důkaz považoval za nadbytečný. Krajský soud postupoval v souladu s judikaturou zdejšího soudu vztahující se ke způsobu hodnocení posudků vypracovaných PK MPSV (srov. např. rozsudky ze dne 7. 10. 2009,

pokračování

č. j. 1 Afs 76/2009-56, a ze dne 27. 7. 2022, č. j. 3 As 98/2020-26) a Nejvyšší správní soud v jeho procesním postupu neshledal pochybení.

[19] Dále stěžovatel namítá, že posudky vypracované v řízení u krajského soudu nelze považovat za úplné, správné a přesvědčivé, neboť z nich dostatečně nevyplývá závěr o tom, že je invalidní pouze ve druhém stupni invalidity, přestože dříve byl shledán invalidním ve stupni třetím. Konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu jsou uznávány tři okruhy příčin, jež mohou vést k přesvědčivému odůvodnění zániku nebo snížení stupně dříve uznané invalidity: (1) posudkově významné zlepšení zdravotního stavu, (2) stabilizace zdravotního stavu spojená s adaptací např. na poúrazovou situaci a tím i s obnovením výdělečné schopnosti ve stanoveném rozsahu a (3) dřívější posudkové nadhodnocení zdravotního stavu, tzv. posudkový omyl (srov. rozsudek ze dne 13. 12. 2024, č. j. 7 Ads 279/2024-30, a tam citovanou judikaturu).

[20] Posouzení vzniku a rozsahu invalidity je přitom otázkou odbornou, medicínskou a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si nemůže učinit úsudek o této otázce sám (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, a ze dne 29. 11. 2023, č. j. 7 Ads 179/2023-26). Správní soudy tak vycházejí z posudků PK MPSV, přičemž neexistují-li pochybnosti o správnosti, úplnosti a přesvědčivosti posudku, jedná se zpravidla o rozhodující důkaz (srov. již výše citovaný rozsudek č. j. 4 Ads 13/2003-54, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti spočívá v tom, aby se PK MPSV vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Odůvodnění přitom musí být jasné, srozumitelné a úplné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2013, č. j. 3 Ads 70/2012-14, či usnesení tohoto soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 9 Ads 192/2023-43). V případě změny stupně invalidity musí být důvod změny konkrétně a jednoznačně vysvětlen, neboť jen tak může soud získat potřebný skutkový základ pro správné posouzení věci (srov. již výše citovaný rozsudek č. j. 7 Ads 279/2024-30).

[21] Současně Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací praxi dospěl k závěru, že pokud se závěry jednotlivých posudků mírně liší, nemusí tato skutečnost nutně způsobovat jejich nesprávnost či nepřesvědčivost. Určité rozdíly v posudkových závěrech jsou totiž v řízení o invalidní důchod pravidlem; toliko z faktu, že posouzení ve správním řízení a řízení soudním jsou v určitých aspektech odlišná, nelze nic dovozovat. Doplnění dokazování v řízení před soudem má totiž sloužit právě k doplnění skutkových zjištění učiněných správním orgánem (srov. rozsudek ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012-24, a usnesení ze dne 19. 3. 2024, č. j. 2 Ads 122/2023-35).

[22] Nejvyšší správní soud neshledal, že by krajský soud zatížil řízení vadou mající dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, neboť při hodnocení úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudků postupoval v souladu s výše předestřenou judikaturou zdejšího soudu (viz odstavce 36 až 48 napadeného rozsudku). Současně stěžovatel nepředestřel žádnou právní otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyslovit za účelem sjednocování judikatury. Takovou otázku soud nedovodil ani z obsahu napadeného rozsudku či ze soudního a správního spisu.

[23] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že neshledal žádný důvod přijatelnosti kasační stížnosti, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[24] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. (viz usnesení ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.; č. 4170/2021 Sb. NSS).

[25] Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované není možné náhradu nákladů řízení přiznat s ohledem na § 60 odst. 2 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2025

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu